המגרש פרק תשיעי גיטין פד.

מאי קאמר. האי לא מיגשא דקאמר למאן קאמר לאותו פלוני או לכל אדם: **לא מיגשא לו.** כדמפרש שמא יאמרו נשיהם נותנין במתנה ואין לך לעז גדול מזה: **ואם ניפס לאחר לא פליג.** שלא להחזיק מגאי זה: **ומשום הך גזירה לא מפקינן לה.** בתמיה והא לא איתקיים

מסתברא בין לר' אליעזר בין לרבנן בין דפסקה פסקה. פי' ומגורשת לעולם ואע"ג דלמאי דבעי למימר לרבי אליעזר אי דלמא לא שנא משמע דבעי למימר דאין הגט חל אלא אותו היום כמו מתן מפלוני דלא חל אלא מעלמא מ"מ ליכא דפסקה משמע לגמרי והא דקאמר לקמן (דף פו.) לעולם לאפוקי מ(מדרבא אמר רב נחמן) לאו לאפוקי ממא אלא שופלא דשטרא אתקין מיומא דנן ולעולם שלא תטעה לומר שאינה מגורשת אלא אותו יום: **אלא** א"ר נחמן ה"ק. וא"ת דמעיקרא לא אמר כך וי"ל דמעיקרא סבר דאפקעי רבנן קידושין מינה ולבסוף חזר בו שאין נראה לו סברא דבכגיל משא מועמת כזו יפקיעו רבנן קידושין: **ומיגרשה למחר** ומקיים לתנאיה. דהשתא לא שייך שמא יאמרו נשותיהן נותנין במתנה כיון דיש אחר לאחר בינתים:

הבא בדידה קימא לאגרושי. אע"ג דכיון שאינה יכולה לקיים תנאה (א) מ)הויא אשת איש לזה שנשאת לו עכשיו מ"מ אינה יכולה לקיים תנאה ולישא בלא גירושין דלעולם גריכה גט מספיקא שמא יתקיים תנאה ותנשא גם לשני ע"י מיתת הראשון או יגרשה וקשה מ)לרבי יהודה והא ודאי בדידה קיימא לאיגרושי שיכולה לומר מאיס עלי וכייפינן ליה * ולפי פי' רש"י וכינו מס דלא כייפינן ליה ניחא ועוד קשיא דכייפינן ליה לגרשה שהרי היא עליו באיסור אשת איש וא"כ קיימא לאיגרושי ומ"מ קאמר אעו בדידה קיימא לאיגרושי ומי הוה מפרש בדידה קיימא לאיגרושי ולאינסובי דודאי אין בידה שישאנה זה הוי אחי אפיר אך אין הלשון משמע כן וי"ל כיון דמלד מקוס יכול הבעל לדחוקה לא בדידה קיימא לאיגרושי: **על** מנת שתעלי לרקיע אינו גט. דהשוכר את הפועלים בסופו (ב"מ דף לד.) גרסינן אם נתקיים התנאי הרי זה גט ואם לאו אינו גט ותימה היאך יכול לקיימו * וי"ל ע"י אם קשה להרב ר' אלחנן דהוה לן למילף מתנאי בני גד ובני ראובן שיכול לקיימו אבל היכא שלא יוכל לקיימו כי הכא הוה לן למימר דאף על גב דתנאי בטל מעשה קיים כי היכי דילפינן בפרק (מלות תליה (יבמות דף קו) דבעינן שיוכל לעשות ע"י שליח וי"ל דהתם לא ילפינן אלא שהמעשה יכול לעשות ע"י שליח אבל תנאי אין לאחר אם לא אינו יכול לעשות כלל: **על** מנת שתבעלי לפלוני ואילו לאבא ולאביך לא קתני. יש ספרים שהוגהו בגריימא ע"מ שלא תבעלי לאבא ולאביך אין מושמין שמא תבעל להם משום דקשיא להו מאי דייק ואילו לאבא ולאביך לא קתני אבא ואביך מאן דכר שמייהו מיהו משום כן אין צריך להגיה דשפיר דייק מדקתני ע"מ שתבעלי לפלוני משמע דוקא לפלוני דלא חשיב הפלגה בדברים כמה שים שם איסור פנויה אבל אבא ואביך לא:

ומיפוק

מסתברא בין לר' אליעזר בין לרבנן דפסקה פסקה: ת"ר הרי זה גיטך ע"מ שתנשאי לפלוני הרי זו לא תנשא ואם נשאת לא תצא מאי קאמר אמר רב נחמן ה"ק הרי זו לא תנשא לו שמא יאמרו נשיהן נותנין במתנה ואם נשאת לאחר לא תצא ומשום גזרה לא מפקינן מיניה ושרינן אשת איש לעלמא אלא אמר רב נחמן הכי קאמר הרי זו לא תנשא לו שמא יאמרו נשיהם נותנין במתנה ואם נשאת לו לא תצא דמשום גזרה לא מפקינן א"ל רבא לו הוא דלא תנשא הא לאחר תנשא והא בעי קיומי לתנאה וכי תימא אפשר דמינסבא היום ומיגרשה למחר ומקיימא לתנאה ולהך דפליגת עליה דרב יהודה קמדמית ליה (ב)דאתמר קונם עיני בשינה היום אם אישן למחר אמר רב יהודה (ג)אל יישן היום שמא יישן למחר ורב נחמן אמר יישן היום ואין חוששין שמא יישן למחר הכי השתא התם בדידיה קיימא דאי בעי מבריז נפשיה בסילואתא ולא נאים הכא בדידה קיימא לאיגרושי אלא אמר רבא (ד)הרי זו לא תנשא לא לו ולא לאחר לו לא תנשא שמא יאמרו נשותיהם נותנין במתנה לאחר לא תנשא דבעיא קיומיה לתנאה ואם נשאת לו לא תצא דמשום גזרה לא מפקינן לאחר תצא דבעיא לקיומיה לתנאה תניא כוותיה דרבא הרי זו לא תנשא לא לו ולא לאחר ואם נשאת לו לא תצא לאחר תצא: (ה)ת"ר ה"ז גיטך ע"מ שתעלי לרקיע ע"מ שתרדי לתהום ע"מ שתבלעי קנה של ד' אמות ע"מ שתביאי לי קנה בן ק' אמה ע"מ שתעברי את הים הגדול ברגליך אינו גט רבי יהודה בן תימא אומר כזה גט כלל אמר ר' יהודה בן תימא כל תנאי שאי אפשר לו לקיימו בסופו והתנה עליו מתחילתו אינו אלא כמפליגה בדברים וכשר אמר רב נחמן אמר רב (ו)הלכה כר' יהודה בן תימא א"ר נחמן בר יצחק מתני' נמי דיקא דקתני (ז)כל שאפשר לו לקיימו בסופו והתנה עליו בתחילתו תנאו קיים הא אי אפשר תנאו בטל ש"מ איבעיא להו הרי זה גיטך ע"מ שתאכלי בשר חזיר מהו אמר אביי היא רבא אמר אפשר דאכלה ולקיא לאביי כלל לאתויי בשר חזיר לרבא כזה למעוטי בשר חזיר מיתיבי (ח)הרי זה גיטך ע"מ שתבעלי לפלוני נתקיים התנאי הרי זה גט ואם לאו אינו גט (ט)על מנת שלא תבעלי לאבא ולאביך אין חוששין שמא נבעלה להן ואילו על מנת שתבעלי לאבא ולאביך לא קתני לאביי ניחא לרבא קשיא אמר לך רבא בשלמא בשר חזיר אפשר דאכלה ולקיא פלוני נמי אפשר דמשחדא ביה בממונא (י)אלא אבא ואביך בדידה קיימא נהי דאיהי עבדא איסורא אבא ואביך מי עבדי איסורא לרבא כלל לאתויי אבא ואביך כזה למעוטי בשר חזיר לאביי

מאי קאמר. האי לא מיגשא דקאמר למאן קאמר לאותו פלוני או לכל אדם: **לא מיגשא לו.** כדמפרש שמא יאמרו נשיהם נותנין במתנה ואין לך לעז גדול מזה: **ואם ניפס לאחר לא פליג.** שלא להחזיק מגאי זה: **ומשום הך גזירה לא מפקינן לה.** בתמיה והא לא איתקיים

התנאי ובטל הגט: ה"ג **אלא אמר רב נחמן הכי קאמר הרי זה גיטך ע"מ שתנשאי לפלוני הרי זו לא מיגשא לו משום גזירה שמא יאמרו נשיהן נותנין במתנה ואם ניפס לו לא פליג.** שאין כאן איסור אלא חשש לעז בעלמא: **הא לאחר מיגשא.** גיטא הוא ולא אמר ע"מ שלא תנשאי אלא לפלוני אלא ע"מ שתנשאי לפלוני סוף סוף הא בעיא לקיומי תנאה: **וכי תימא אפשר דמיגרשה.** מן הסתם היום ולמחר מיגשא לאותו פלוני לקיים תנאה: **ולהא דפליגא עליה דרב יהודה קמדמיה לה.** דלא מייתא דלמא לא מיקיים: **שמא יישן למחר.** ומגלא שעבר על נדרו: **ורב נחמן אמר יישן היום.** ולמחר יתקיים תנאו ולא יישן: **דאי בעי מבריז נפשיה בסילואתא.** יעקוב בארו תמיד בקוון: **בדידה קיימא לאגרושי.** בתמיה: **מפליגה.** דומה אותה לגערה בדברי הבאלי: **מפני' נמי דיקא.** בב"מ בהשוכר את הפועלים (דף לד.): **אפשר דאכלה ולקיא.** ולכן תימא גופיה תנאו קיים: **כלל לאתויי בשר חזיר.** קתני כלל אמר ר' יהודה בן תימא: **כזה גט.** דקאמר ר' יהודה בן תימא: **למעוטי בשר חזיר.** דה"ק כזה גט דאי אפשר לקיימו כלל הלכך תנאו בטל אבל לעבור על דברי תורה אפשר לקיימו באיסור ותלקה על שעברה: **שתבעלי** גרסינן גבי פלוני. וגבי אביו ואביך גרסינן שלא תבעלי: **שתבעלי.** כין בזנות כין בנשואין: **אין מושמין שמא נבעלה להם.** כלומר מותרת ליגשא מיד ואין מושמין שמא תבעל להן ויבטל הגט אבל אמר לה ע"מ שלא תבעלי לפלוני אינו גט שמא תבעל לו דומיא דע"מ שלא תלכי לבית אביך לעולם(ט): **ואילו גבי אבא ואביך שתבעלי לא קתני.** דניהו תנאה אלמא לא הוי תנאה: **לאביי ניחא כו'.** (ו)[משום דלדידיה לר' יהודה בן תימא אפילו לא יתקיים הרי זה גט אלא לרבא קשיא דהא אמר] אפילו רבי יהודה בן תימא מודה בה: **אמר לך רבא.** לא דמיא לבשר חזיר דאילו בשר חזיר בידה לקיימו באיסור ושתבעלי לפלוני נמי אפשר דמשחדא ליה בממונא ואם אינו רוצה לבועלה באיסור ישאנה ויבעול בהיתר אלא אבא ואביך בדידה קיימא: **ורבא אלא.** דקתני רבי יהודה בן תימא: **לאתויי אבא ואביך.** דהוי נמי ג"א לקיימו: **כזה למעוטי בשר חזיר.** דאפשר לקיימו הוא: ולאביי

מסורת הש"ס

א) נדרים יד: ע"ש. ב) ב"מ לד. [תוספתא פ"ה]. ג) [כ"מ שם]. ד) [תוספתא ס"ד]. ה) [לעיל פג:]. ו) רש"ל. ז) [ל"ל מדבעינא מיניה רבא מרב נחמן]. ח) גי' רש"ל לא הוא ועי' במהרש"ל. ט) [ל"ל לרבינו]. י) [ל"ל כפרק המדיר דף עד.].

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הבא בדידה ובו' ולאי אי"ל ור"ת. בתוספות דף פ ע"ב: ד"ה על מנת ובו' ריא"ל ר"י שם. ע' תניגה דף יד ע"ב תד"ה ונמצו:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה הבא ובו' וקיים תנאה לא הוי אשת איש. כ"כ פי' הפסה [מיהו מקודשת לה] להיות אשת איש ומצא ומיגשא לפלוני בלא גירושין:

מוסף רש"י

קונם עיני בשינה היום אם אישן למחר. מה שאני ישן היום יהא עלי בקונס על מנת אם אישן למחר, דאם ישן היא למחר לוקה על מה שישן אתמול (נדרים יד:). שמא יישן למחר. דשמא יישן מיד למחר ולא מיקיים תנאה ונמצא עובר בכל יום על מה שישן אתמול (שם). ואין חוששין שמא ישן למחר. דלמחר מיסיר זהיר שלא יישן כדי שלא יקרה על מה שישן אתמול (שם). כמפליגה בדברים. שאין בלבו לעוסק מנאי אלא בהקטינה בעלמא מרחקה ודומה אותה בדברים (ב"מ צד:). מתני' נמי דיקא. דשמתא לן כר' יהודה בן תימא (שם).

תוספות רי"ד

לאחר מותו: ת"ר הרי זה גיטך ע"מ שתנשאי לפלוני הרי זו לא תנשא לא לו ולא לאחר לא לו שמא יאמרו נשותיהן נותנין במתנה זה לזה ולאחר [ולא תנשא] דבעיא לקיומה לתנאה ואם נשאת לו לא תצא דמשום גזירה לא מפקינן לה ואם נשאת לאחר תצא דבעיא לקיומיה לתנאה ולא הוי אלא דמשום שעדיין לא נתקיים התנאי עובר על נדרו לפרע ורב נחמן אמר ישן היום ואין חוששין שמא ישן למחר. עלה בדעתיה לומר דפלוגתא דרב יהודה ורב נחמן דפליגי בהא שייכי נמי בהרי זה גיטך ע"מ שלא תשתי יין כל לי יום או כל ימי חיי פלוני דהיא היא דכי היכי דהתם אמר רב נחמן ישן היום ואין חוששין שמא ישן למחר ה"ה הכי נמי נימא הכא תנשא מיד ולא חיישינן שמא תשתה יין ויבטל הגט למפרע וכי היכי דאמר מתחילתו תנאו קיים הא שא"א לו לקיימו בסופו תנאו בטל ש"מ: איבעיא להו הרי זה גיטך ע"מ שתאכלי

עין משפט נר מצוה

יג א מיי' פ"ח מהלי' גירושין הלי' יג סמג עשין ג טוש"ע אה"ע סי' קלו סעיף ה וע"ש בנ"מ: יד ב מיי' פ"ד מהלי' נדרים הלי' יד סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן ריג סעיף ג:

טו ג מיי' פ"ח מהלי' גירושין הלי' יג סמג עשין ג טוש"ע אה"ע סי' קמג סעיף טו:

טז ד מיי' פ"ו מהלי' אישות הלי' ז סמג עשין ג טוש"ע אה"ע סי' קמג סעיף יב וסי' לח סעיף ב:

יז ה טוש"ע שם סימן קמג סעיף יח:

יח ו טוש"ע שם סעי' יג:

יט ז מיי' שם הלי' יא טוש"ע שם סעיף יב:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com